

Civilutskottets betänkande

1981/82:2

om förlängning av giltighetstiden för vissa stimulansåtgärder inom bostadssektorn (prop. 1981/82:17)

Propositionen

Regeringen föreslår genom proposition 1981/82:17

1. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om förlängning av möjligheterna till statsbidrag i vissa fall till ombyggnad av bostadshus,

2. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om en förlängning av långivningen för byggnadstekniska åtgärder i bostadshus.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta sammanhang motion 1981/82:43 av Per Bergman (s) och Oskar Lindkvist (s) vari föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ombyggnadsbidrag och reparationslån skall kunna lämnas också inom Stockholms län.

Utskottet

Regeringens förslag innebär *dels* att bidrag skall lämnas för ombyggnader som påbörjas under tiden den 1 augusti 1981 – den 31 januari 1982 (nu den 30 november 1981) och som i huvudsak är avslutade före utgången av juni 1982 (nu utgången av maj 1982), *dels* att lån kan lämnas för vissa reparationer som påbörjas under tiden den 1 september 1981 – den 28 februari 1982 (nu den 31 december 1981) och som i huvudsak avslutas före utgången av juni 1982 (nu utgången av maj 1982).

Regeringens förslag om förlängning av giltighetstiden för de temporära ombyggnadsbidragen och reparationslånen motiveras med att avsatta medel inte kan väntas bli tagna i anspråk fullt ut inom den fastlagda tiden.

Ombyggnadsbidrag lämnas enligt statsmakternas beslut inte till ombyggnader i Stockholms län. En förutsättning för bidrag är att ombyggnaden medför en väsentlig ökning av bostadsvärdet. Bidragsgivningen begränsas inte av någon beslutsram. Kostnaderna beräknades vid nu gällande giltighetstid till ca 45 milj. kr. T. o. m. september 1981 har bidrag beviljats med knappt 500 000 kronor. Inneliggande ansökningar torde dock komma att öka detta belopp kraftigt.

Reparationslån lämnas inom en beslutsram av 125 milj. kr. Ramen

fördelas på län av bostadsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Tidigare har gällt att lån inte fick lämnas för åtgärder i hus som är belägna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar resp. Hallands län. Numera gäller att lån får ges i alla län utom i Stockholms län. Enligt vad utskottet inhämtat har lån hittills sökts för sammanlagt ca 30 milj. kr. och beviljats med ca 13 milj. kr.

Bostadsstyrelsen avser enligt uppgift att vidta ytterligare åtgärder för att informera om lånemöjligheterna. Ramfördelningen har, som ovan berörts, nyligen omprövats. I syfte att ge långivningen ökad effekt beslöt riksdagen att lånen skulle ges en sådan konstruktion att lånefinansieringen inte skulle hindra avdrag för reparationskostnaderna vid beskattningen. Riksbanken har den 9 juli 1981 beslutat att underliggande lån från bostadsinstitutionen skall vara prioriterade och ha en löptid om högst 20 år med rak amortering. Räntan skulle vid dåvarande ränteläge vara 13,7 %. De tre bostadsinstitutionen får för ändamålet i fråga bevilja lån till ett belopp om högst 85 milj. kr. vardera.

Enligt vad utskottet inhämtat från bostadsdepartementet antas beräknade medel för bidrag resp. ramen för lån komma att tas i anspråk genom de av regeringen nu föreslagna ändringarna.

Förslaget i motionen (s) innebär att riksdagen skulle *dels* frångå sitt tidigare beslut att undanta Stockholms län från möjligheter till ombyggnadsbidrag, *dels* besluta att reparationslån skulle kunna lämnas även inom Stockholms län.

Regeringens tidigare förslag att undanta Stockholms län när det gällde ombyggnadsbidrag motiverades (prop. 1980/81:202 s. 3) med arbetsmarknadssynpunkter. I övervägandena då och även i samband med nu föreliggande proposition torde emellertid även ha ingått budgetmässiga hänsyn och en bedömning av vilka medel som kunde beräknas för detta ändamål. Motsvarande hänsyn fick när det gäller reparationslånen uttryck i att en beslutsram lades fast av statsmakterna. Från bostadsdepartementet har under hand hävdats att möjligheter till bidrags- och långivning även inom Stockholms län skulle komma att medföra anspråk utöver vad tidigare beräknats resp. lagts fast som ram.

Utskottet har för sin del beaktat att såväl ombyggnadsbidragen som reparationslånen har haft och fortfarande bör ha det begränsade syftet att säsongmässigt stimulera sysselsättningen under vintern och våren. Syftet är inte att med dessa medel åstadkomma ett allmänt bostadspolitiskt stöd för att möta en mer långsiktig nedgång i bostadsbyggandet. Några konkreta förslag om att förlänga giltighetstiden för stödet, utöver vad regeringen föreslagit, har inte lagts fram i motionen. Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen. Mot denna bakgrund torde det vara av skäligen ringa praktiskt intresse att nu öppna bidragsmöjligheter för Stockholms län.

När det gäller reparationslånen har Stockholms län undantagits i ramfördelningen genom beslut som bostadsstyrelsen fattat efter samråd med

arbetsmarknadsstyrelsen. De arbetsmarknadsmässiga intressen som motionärerna hävdar får därmed i denna del anses vara tillgodosedda genom den avvägning som skett mellan Stockholms län och övriga län vid ramfördelningen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:43 godkänner vad i regeringsprotokollet förordats.

Stockholm den 29 oktober 1981

På civilutskottets vägnar
KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m), Oskar Lindkvist (s), Kerstin Ekman (fp), Lars Henrikson (s), Thure Jadestig (s), Sven Eric Åkerfeldt (c), Bertil Danielsson (m), Birgitta Dahl (s), Bertil Dahlén (fp), Ingvar Eriksson (m), Per Olof Håkansson (s), Eivor Nilson (c) och Lennart Nilsson (s).

Reservation

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Birgitta Dahl, Per Olof Håkansson och Lennart Nilsson, alla (s), anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Regeringens tidigare" och på s. 3 slutar "vid ramfördelningen" bort lyda:

Motionsförslaget anvisar ytterligare en väg att ge stimulansåtgärderna avsedd effekt. Tidigare beslut att undanta Stockholms län när det gäller ombyggnadsbidrag angavs som ett helt arbetsmarknadsmotiverat avsteg från den eljest accepterade principen att bidragsgivningen borde omfatta samtliga län i landet. Undantaget utgick från en då förväntad utveckling på arbetsmarknaden i Stockholms län. Det kan nu konstateras att denna utveckling blivit och blir sådan att undantaget inte framstår som motiverat. Detta leder till att utskottet tillstyrker motionsförslaget när det gäller ombyggnadsbidrag: Stockholms län bör inte längre undantas. Mot en sådan ordning kan naturligen invändas att detta skulle kunna leda till en inte förutsatt ökad budgetbelastning. Med hänsyn därtill bör, trots möjliga administrativa skäl däremot, läggas fast en beslutsram även för ombyggnadsbidragen. Denna ram bör sättas att motsvara tidigare beräknat anslagsbehov av 45 milj. kr.

När det gäller reparationslånen har statsmakterna inte undantagit Stockholms län. Låneomöjligheterna har på motsvarande sätt begränsats

genom den ramfördelning som beslutats av bostadsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Utskottet har för sin del inte övertygats om att hittills manifesterad efterfrågan och befarad utveckling på byggarbetsmarknaden även i Stockholms län fortsättningsvis motiverar att detta län helt undantas. Det får därför förutsättas att detta beaktas vid ytterligare en omprövning av ramfördelningen. Ramen bör vara oförändrat 125 milj. kr. Vad utskottet anfört i denna del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av motionen.

Det har hävdats att stimulansåtgärderna skall ses som ett säsonginriktat stöd. Från arbetsmarknadssynpunkt torde dock stödet komma att vara lika starkt motiverat även om ombyggnaderna resp. reparationerna påbörjas efter nu föreslagna tidpunkter. Därtill kommer att sökandena bör beredas rimlig tid för projektering och upphandling, främst i de fall som nu förs in i systemet. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att en förutsättning för bidrag och lån skall vara att ombyggnaderna resp. reparationerna påbörjas senast den 1 juli 1982. Någon sista dag för arbetenas färdigställande bör lämpligen inte krävas med de utgångspunkter som utskottet här använt.

Utskottet har ovan föreslagit ram begränsning av ombyggnadsbidragen och bibehållande av ramen för reparationslån.

dels utskottet bort hemställa

att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt motion 1981/82:43 godkänner vad utskottet anfört.